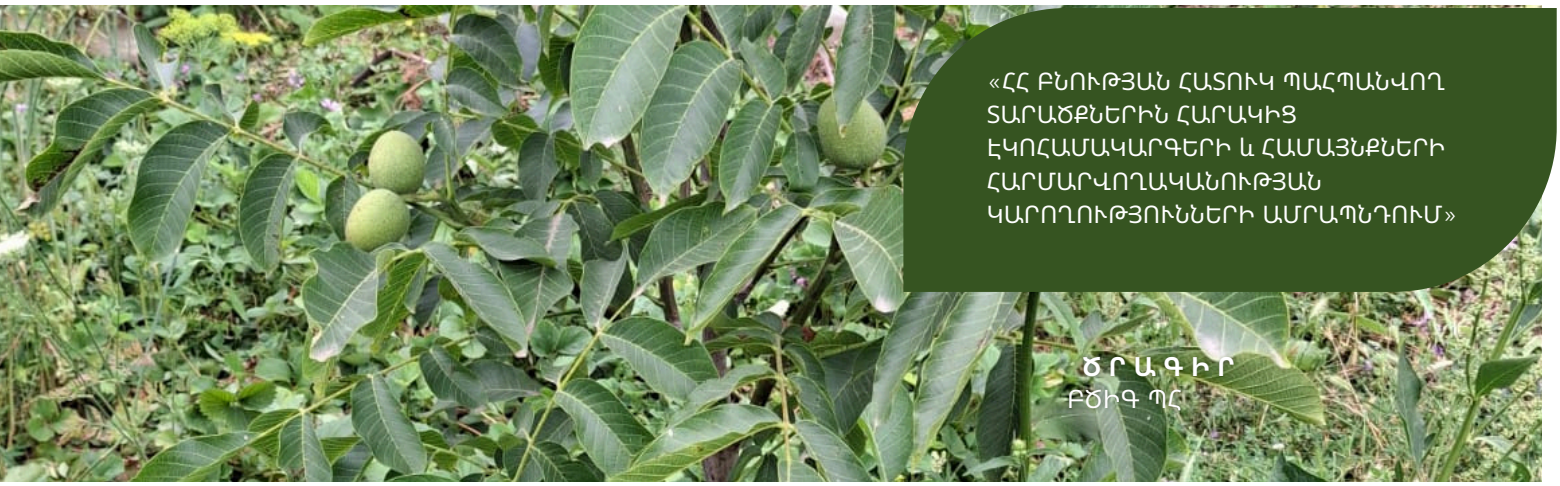

Ծրագրի նախապատմություն և համատեքստ

- Հայաստանի լեռնային լանդշաֆտը և խոցելի գյուղատնտեսությունը կրում են կլիմայի փոփոխության ազդեցությամբ հողերի դեգրադացիա, սպառնալով տնտեսությանը և 3 միլիոն բնակչի կենսապահովմանը:
- 90-ամյա տաքացումը, չորայնությամբ և կարկուտի հաճախակիությամբ, խորացնում է խոցելի տարածքների ռիսկերը:
- Բանջարաբուծության և անասնապահության կրճատումը շարունակվում է առանց հարմարվողական միջոցառումների:

Մոտեցում և նպատակներ

Ծրագիրը նպատակ ունի նվազեցնել «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոցին և «Դիլիջան» ազգային պարկին հարակից համայնքների խոցելիությունը կլիմայական ռիսկերի նկատմամբ՝ համայնքահեն, գենդերային հաշվետու միջամտություններով, կլիմայակայուն գյուղատնտեսական արժեշղթաների խթանմամբ, կարողությունների զարգացմամբ և տեղեկատվության փոխանակմամբ, մշակելով հարմարվողականության ռազմավարություններ, ներդնելով խելացի տեխնոլոգիաներ, վերականգնելով էկոհամակարգեր և ապահովելով հողի չեզոք դեգրադացիա՝ համաձայն Հարմարվողականության հիմնադրամի քաղաքականությունների և միջազգային լավագույն փորձի:

Ծրագրի հիմնական նպատակները և արդյունքները

- Ծրագիրը նպատակ ունի նվազեցնել «Խոսրովի անտառ» պետական արգելոցին և «Դիլիջան» ազգային պարկի հարակից համայնքների խոցելիությունը կլիմայական ռիսկերի նկատմամբ՝ ամրապնդելով գյուղատնտեսական և ինստիտուցիոնալ կարողությունները և բարձրացնելով էկոհամակարգերի հարմարվողականությունը:
- Արդյունք 1. Համայնքահեն խելացի գյուղատնտեսական գործելակերպի ներդրումը դեգրադացված տարածքներում նվազեցնում է արտադրական համակարգերի և պահպանվող տարածքների խոցելիությունը:
- Արդյունք 2. Էկոլոգիապես մաքուր գյուղատնտեսական արժեշղթաներն ու խելացի տեխնոլոգիաները հասանելի են խոցելի համայնքներին:
- Արդյունք 3. Թիրախային համայնքներում բարձրանում է կլիմայակայուն գյուղատնտեսության և հողերի չեզոք դեգրադացիայի վերաբերյալ իրազեկվածությունը, պլանավորումն ու մոնիթորինգը:

Բաղադրիչներ

Ծրագիրը ներառում է երեք փոխկապակցված բաղադրիչ

Բաղադրիչ 1: Համայնքահեն Խելացի Գյուղատնտեսություն

Համայնքահեն խելացի գյուղատնտեսական գործելակերպի ներդրում դեգրադացված տարածքներում և բուֆերային գոտիներում

Համայնքահեն խելացի գյուղատնտեսությունը նվազեցնում է կլիմայական ռիսկերի խոցելիությունը դեգրադացված տարածքներում՝ ներդնելով ջրախնայող կաթիլային ոռոգում, վերականգնելով ճանապարհներ, արոտավայրեր, խոտհարքներ, ջրարբիացման կետեր և չորադիմացկուն բույսերով լանջեր:

Բաղադրիչ 2: **Ամրապնդվում են արժեշղթաները և կլիմայակայուն խելացի տեխնոլոգիաների փոխանցումը խոցելի գյուղական համայնքներին**

Խոցելի գյուղական համայնքներում ամրապնդվում են գյուղատնտեսական արժեշղթաները և ներդրվում են կլիմայակայուն խելացի տեխնոլոգիաներ, ներառյալ ջերմատներ, արևային չորանոցներ և համայնքային կառավարման ու բիզնես պլաններ՝ հասանելի կանանց և տղամարդկանց

Բաղադրիչ 3: Իրազեկում, Կարողությունների Հզորացում և Մոնիթորինգ

Կլիմայակայուն խելացի գյուղատնտեսկան գործելակերպի և ՀՉԴ վերաբերյալ իրազեկության մակարդակի բարձրացում, կարողությունների հզորացում, մոնիթորինգ և որոշումների կայացում

Թիրախային համայնքներում բարձրանում է կլիմայակայուն գյուղատնտեսության և հողերի չեզոք դեգրադացիայի (ՀՉԴ) վերաբերյալ իրազեկվածությունը՝ ֆերմերային դպրոցների, ուսումնական նյութերի, համայնքահեն պլանավորման, գենդերային հավասարակշռված ռազմավարությունների և հողի հարմարվողականության մոնիթորինգի համակարգերի միջոցով

Բաղադրիչ 1-ի կիզակետում կլինեն գյուղատնտեսության ոլորտի հարմարվողականության ամրապնդման համար համայնքահեն, արդար և գենդերային հարցերին առնչվող միջամտությունները: Բաղադրիչ 2-ը կխթանի կլիմայակայուն խելացի գյուղատնտեսական արժեշղթաները, որոնք իրենց հերթին կստեղծեն և կօժանդակեն ներգրավված համայնքների եկամուտների ստեղծմանն աջակցող գործողություններին: Բաղադրիչ 3-ը ներառում է կարողությունների զարգացմանը, իրազեկմանը, տեղական ուսուցմանը, ինչպես նաև գիտելիքների և տեղեկատվության կառավարմանն առնչվող թեմաներ, ինչպես նաև կլիմայի փոփոխության հարմարեցման ազգային ռազմավարությունների և քաղաքականությունների ուժեղացման նպատակով նպաստում է տեղեկատվության փոխանակմանը:

«ՀՀ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՀՊԱՆՎՈՂ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻՆ ՀԱՐԱԿԻՑ ԷԿՈՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ և ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ՀԱՐՄԱՐՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ» ծրագիրը նպատակ ունի ամրապնդել գյուղատնտեսության և էկոհամակարգերի հարմարվողականությունը կլիմայի փոփոխությանը՝ կենտրոնանալով խոցելի ոլորտների (գյուղատնտեսություն, ջրային ռեսուրսներ, բնակավայրեր, առողջություն, էներգետիկա, զբոսաշրջություն) վրա, նվազեցնելով ջերմոցային գազերի արտանետումները և խթանելով սոցիալ-տնտեսական զարգացումը:

Ամիդա Սարգսյան, ԲԾԻԳ ՊՀ